

IV

*(Informacje)*INFORMACJE INSTYTUCJI, ORGANÓW I JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH
UNII EUROPEJSKIEJ

RADA

Plan działania UE w zakresie narkotyków na lata 2021–2025*(2021/C 272/02)***SPIS TREŚCI**

	<i>Strona</i>
WPROWADZENIE	3
I. Ograniczanie podaży narkotyków: zwiększanie bezpieczeństwa	4
II. Ograniczanie popytu na narkotyki: profilaktyka, leczenie i usługi związane z opieką	10
III. Zajęcie się szkodami związanymi z używaniem narkotyków	15
IV. Współpraca międzynarodowa	18
V. Badania naukowe, innowacje i prognozy	21
IV. Koordynacja, zarządzanie i realizacja	22
ZAŁĄCZNIK I OGÓLNE WSKAŹNIKI PLANU DZIAŁANIA UE W ZAKRESIE NARKOTYKÓW NA LATA 2021–2025	25
ZAŁĄCZNIK II WYKAZ SKRÓTÓW	27

WPROWADZENIE

Strategia UE w dziedzinie narkotyków na lata 2021–2025 (zwana dalej „strategią”) określa nadrzędne ramy polityczne i priorytety polityki Unii Europejskiej w zakresie narkotyków na lata 2021–2025. Ramy, założenia i cele strategii stanowią podstawę planu działania UE w zakresie narkotyków na lata 2021–2025 (zwanego dalej „planem działania”).

Strategia ma na celu ochronę i podniesienie poziomu dobrostanu społeczeństw i jednostek, ochronę i promowanie zdrowia publicznego, zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa i dobrostanu publicznego oraz zwiększenie kompetencji zdrowotnych. W strategii przyjęto oparte na dowodach, zintegrowane, zrównoważone i multidyscyplinarne podejście do problemu narkotyków na szczeblu krajowym, unijnym i międzynarodowym. Do strategii włączono także perspektywę równości płci i równości w dziedzinie zdrowia.

Plan działania realizuje założenia i cele strategii, jest zgodny z podejściem w niej przyjętym oraz opiera się na tych samych dokumentach i informacjach. Plan działania opiera się na zasadach, wartościach i przepisach prawnych, które leżą u podstaw strategii. Wdrażając strategię, plan działania uwzględnia obecne i zmieniające się wyzwania związane ze zjawiskiem narkotyków, uwzględniając wnioski wyciągnięte z pandemii COVID-19 i przyjmując przyszłościowe podejście do przewidywania wyzwań.

Plan działania identyfikuje działania, które mają zostać przeprowadzone, aby zrealizować jedenaście priorytetów strategicznych strategii. Działania przedstawiono w podziale na trzy obszary polityczne strategii:

- ograniczanie podaży narkotyków: zwiększanie bezpieczeństwa,
- ograniczanie popytu na narkotyki: profilaktyka, leczenie i usługi związane z opieką, oraz
- zajęcie się szkodami związanymi z używaniem narkotyków,

i na trzy tematy przekrojowe strategii:

- współpraca międzynarodowa,
- badania naukowe, innowacje i prognozy, oraz
- koordynacja, zarządzanie i realizacja.

Do 2025 r. priorytety i działania w zakresie nielegalnych narkotyków koordynowane za pomocą strategii i realizowane za pomocą planu działania powinny wywrzeć ogólny wpływ na kluczowe aspekty unijnej sytuacji w obszarze narkotyków. Spójne, efektywne i skuteczne wprowadzanie w życie środków powinno zapewnić wysoki poziom ochrony zdrowia ludzkiego, stabilności społecznej i bezpieczeństwa oraz przyczynić się do zwiększenia świadomości. Należy minimalizować wszelkie potencjalne niezamierzone negatywne skutki związane z realizacją tych działań oraz promować prawa człowieka i zrównoważony rozwój.

Podczas opracowywania działań wzięto pod uwagę, że muszą być one oparte na dowodach, poprawne pod względem naukowym, realne, określone w czasie i mierzalne oraz muszą wyraźnie mieć znaczenie dla UE i dostarczać unijnej wartości dodanej.

Plan działania dostosowuje priorytety i działania zgodnie ze szczegółowym harmonogramem, który ma zostać opracowany, wykazem stron odpowiedzialnych za realizację oraz zestawem wskaźników opartych na istniejących mechanizmach sprawozdawczości. Nie wiążą się one z dodatkowymi obciążeniami sprawozdawczymi. Ułatwiają one pomiar ogólnej skuteczności planu działania.

Komisja, uwzględniając informacje przekazane przez państwa członkowskie i ESDZ oraz udostępnione przez EMCDDA, Europol i inne właściwe organy UE, a także przez społeczeństwo obywatelskie, będzie monitorować wdrażanie strategii i planu działania w ścisłej współpracy z prezydentką i Horyzontalną Grupą Roboczą ds. Narkotyków (HDG) oraz rozpocznie ogólną zewnętrzną ocenę realizacji strategii i planu działania.

Wyniki tej oceny zostaną udostępnione Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, gdy tylko będą dostępne, ale najpóźniej do dnia 31 marca 2025 r., tak by mogły zostać omówione na odpowiednich forach, a w szczególności na forum horyzontalnej grupy roboczej. Dyskusje te będą stanowiły podstawę do określenia przyszłego rozwoju polityki UE w zakresie narkotyków i kolejnego cyklu strategii UE w dziedzinie narkotyków i planu działania UE w zakresie narkotyków, który zostanie zatwierdzony przez Radę.

Priorytet strategiczny nr 1: Rozbijanie i likwidacja związanych z narkotykami zorganizowanych grup przestępczych wysokiego ryzyka działających w państwach członkowskich UE, pochodzących z tych państw lub prowadzących działania ukierunkowane na te państwa; podjęcie kwestii powiązań z innymi zagrożeniami dla bezpieczeństwa oraz usprawnienie zapobiegania przestępczości

Działanie	Obszar priorytetowy	Harmonogram	Strona odpowiedzialna za realizację (!)
<p>Działanie 1 Dalsze wzmocnienie EMPACT (europejska multidyscyplinarna platforma przeciwko zagrożeniom przestępstwami): (i) na podstawie jej niezależnej oceny w 2020 r. oraz z uwzględnieniem EU SOCTA 2021; (ii) na podstawie ustaleń i zaleceń zawartych w rocznych Europejskich raportach narkotykowych sporządzanych przez EMCDDA oraz w raporcie o rynkach narkotykowych w UE sporządzonym przez EMCDDA i Europol; oraz (iii) zgodnie z wnioskami wyciągniętymi z wpływu pandemii COVID-19 na rynki narkotyków. Wszystkie zainteresowane strony powinny dążyć do dostosowania EMPACT, z jednej strony, i strategii UE w dziedzinie narkotyków i planu działania UE w zakresie narkotyków, z drugiej strony, w najlepszy możliwy sposób pod względem zarówno procesu, jak i treści. Zwiększenie koordynacji i współpracy zarówno na szczeblu organów ścigania, jak i wymiaru sprawiedliwości, w celu osiągnięcia bardziej wymiernych wyników dochodzeń, m.in. poprzez EMPACT, jak również zwiększenie wymiany informacji na temat związanych z narkotykami zorganizowanych grup przestępczych, krajowych i międzynarodowych, a także większe wykorzystanie aplikacji sieci bezpiecznej wymiany informacji (SIENA).</p>	1.1. Ukierunkowanie działań na zorganizowane grupy przestępcze wysokiego ryzyka działające w całej UE i na transgranicznych rynkach narkotyków; ustalanie priorytetów w synergii z cyklem polityki UE dotyczącej poważnej i zorganizowanej przestępczości międzynarodowej (EMPACT); zakłócanie modeli działalności przestępczej, zwłaszcza tych, które sprzyjają współpracy między różnymi zorganizowanymi grupami przestępczymi; oraz zajęcie się powiązaniem z innymi zagrożeniami dla bezpieczeństwa.	2021–2025	Państwa członkowskie Rada UE Komisja Europejska Europol EMCDDA Frontex Eurojust EEAS
<p>Działanie 2 Wzmocnienie wymiany informacji i analizy między organami ścigania i innymi właściwymi agencjami: 2.1 w odniesieniu do produkcji narkotyków, handlu nimi i ich dystrybucji. Powinno to obejmować m.in. natychmiastową wymianę informacji między państwami członkowskimi w przypadkach konfiskat dużych ilości narkotyków, identyfikację przestępców wysokiego ryzyka, sieci i struktur przestępczych, a także międzynarodowe punkty odniesienia; 2.2 w odniesieniu do innych form poważnej przestępczości związanej z narkotykami, takich jak przemoc, zabójstwo, korupcja, pranie pieniędzy, handel ludźmi, przemyt migrantów, handel bronią i terroryzm.</p>	1.1 1.2 Identyfikacja, śledzenie, zabezpieczanie i konfiskata wpływów i narzędzi zorganizowanych grup przestępczych działających na rynkach nielegalnych narkotyków.	2021–2025	Państwa członkowskie Rada UE Komisja Europejska Europol EMCDDA Frontex Eurojust EEAS
<p>Działanie 3 Rozszerzanie – poprzez proces selekcji celów o dużej wartości, ustanowiony przez państwa członkowskie przy wsparciu Europolu – dochodzeń w sprawie zorganizowanych grup i sieci przestępczych związanych z narkotykami, stwarzających największe zagrożenie dla bezpieczeństwa w UE. Nieodłącznym elementem takich dochodzeń powinno być odszukiwanie mienia i dochodzenia finansowe prowadzące do skutecznej konfiskaty wpływów z przestępstw związanych z narkotykami. Zapewnienie</p>	1.1 1.2	2021–2025	Państwa członkowskie Rada UE Komisja Europejska Europol Eurojust

Działanie	Obszar priorytetowy	Harmonogram	Strona odpowiedzialna za realizację (!)
<p>ściślejszej współpracy i koordynacji działań operacyjnych (takich jak kontrolowane dostawy narkotyków i wspólne zespoły śledcze) w UE oraz między państwami członkowskimi, odpowiednimi państwami trzecimi i Europolem; oraz zacieśnienie współpracy z Eurojust w zakresie powiązanych postępowań sądowych.</p>			
<p>Działanie 4 Zapewnienie właściwym organom przez państwa członkowskie szybkiego dostępu do informacji finansowych, aby umożliwić im prowadzenie skutecznych dochodzeń finansowych w sprawie zorganizowanych grup przestępczych powiązanych z narkotykami, m.in. poprzez: (i) pełne wykorzystanie informacji będących w posiadaniu jednostek analityki finansowej (FIU) na warunkach określonych w dyrektywie w sprawie korzystania z informacji finansowych (dyrektywa (UE) 2019/1153); (ii) skuteczniejsze wykorzystywanie informacji gromadzonych przez biura ds. odzyskiwania mienia w celu identyfikacji i śledzenia zysków związanych z nielegalnym handlem narkotykami, z myślą o ewentualnym późniejszym zamrożeniu takich zysków i ich konfiskacie; (iii) zacieśnienie ich współpracy z prokuratorami i sędziami ostatecznie odpowiedzialnymi za występowanie o niezbędne nakazy zabezpieczenia i konfiskaty oraz nakazy przeszukiwania i zajmowania, a także za wydawanie takich nakazów. Zwiększenie liczby szkoleń dla funkcjonariuszy organów ścigania i sędziów śledczych oraz wyspecjalizowanych lokalnych i regionalnych jednostek zajmujących się konfiskatą mienia pochodzącego z przestępstwa.</p>	1.2	2021–2025	Państwa członkowskie Rada UE Komisja Europejska Europol Eurojust Cepol
<p>Działanie 5 Zacieśnienie aktywnej i wzajemnej współpracy oraz ustanowienie lepszych powiązań między organami podatkowymi/celnymi a organami ścigania w celu (i) poprawy skuteczności dochodzeń, (ii) wykrywania działań związanych z praniem pieniędzy w handlu, (iii) zakłócenia działalności przestępczej oraz (iv) uniemożliwienia ponownego wykorzystania zysków z rynków narkotyków do szerzenia działalności przestępczej lub w legalnej gospodarce. Zachęca się państwa członkowskie do poszerzania swojej wiedzy fachowej i zasobów dotyczących alternatywnych systemów bankowych i systemów transferów pieniężnych stosowanych przez zorganizowane grupy przestępcze powiązane z narkotykami (np. Hawala).</p>	1.2	2021–2025	Państwa członkowskie Rada UE Komisja Europejska Europol
<p>Działanie 6 Określenie i priorytetowe traktowanie współpracy z państwami wysokiego ryzyka z punktu widzenia produkcji i przemytu narkotyków w celu ułatwienia państwom członkowskim dostępu do informacji finansowych i innych, aby wzmocnić zdolność właściwych organów do prowadzenia śledztw i postępowań sądowych w zakresie przestępstw związanych z narkotykami oraz prowadzenia dochodzeń finansowych, a następnie identyfikacji i śledzenia dochodów z działalności przestępczej związanej z narkotykami oraz zapewnienia wykonania nakazów zajęcia i konfiskaty na terenie UE.</p>	1.2	2021–2025	Rada UE Państwa członkowskie Komisja Europejska Europol Eurojust EEAS

Działanie	Obszar priorytetowy	Harmonogram	Strona odpowiedzialna za realizację ⁽¹⁾
<p>Działanie 7 Poprawa możliwości zajmowania się kwestią szyfrowania zgodnie z rezolucją w sprawie bezpieczeństwa dzięki szyfrowaniu i bezpieczeństwa pomimo szyfrowania przyjętą przez Radę w grudniu 2020 r. i inne nowe metody technologiczne stosowane przez zorganizowane grupy przestępcze działające na rynkach narkotyków w celu uniknięcia zdemaskowania oraz w celu ukrycia komunikacji. W tym kontekście należy wzmocnić analityczne i techniczne zdolności Europolu do wspierania państw członkowskich w tej dziedzinie oraz ułatwić i wzmocnić wzajemną pomoc prawną, w szczególności w odniesieniu do standardowych środków (np. identyfikacji abonenta) w celu usprawnienia wymiany informacji.</p>	1.1 1.2	2021–2025	Państwa członkowskie Rada UE Komisja Europejska Europol Eurojust
<p>Działanie 8 W następstwie skutecznej konfiskaty mienia – uwzględnienie bezpiecznego i pewnego ponownego wykorzystania zajętych i skonfiskowanych narzędzi w celu wsparcia środków ograniczających popyt na narkotyki i podaż narkotyków, zgodnie z ustawodawstwem krajowym. Komisja Europejska rozważy kwestię skutecznej konfiskaty mienia w ramach ewentualnego przeglądu dyrektywy w sprawie zabezpieczenia i konfiskaty narzędzi służących do popełnienia przestępstwa i korzyści pochodzących z przestępstwa w Unii Europejskiej (dyrektywa 2014/42/UE).</p>	1.1 1.2	2021–2025	Komisja Europejska Rada UE Państwa członkowskie
<p>Działanie 9 (i) Promowanie i wspieranie pracy i najlepszych praktyk Europejskiej Sieci Zapobiegania Przestępczości (ESZP) oraz innych odpowiednich projektów w celu ograniczenia recydywy wśród młodych przestępców popełniających przestępstwa związane z narkotykami; (ii) zachęcanie do opracowania – zgodnie z uznanymi międzynarodowymi normami jakości ⁽²⁾ – kompleksowych, opartych na dowodach strategii postępowania z dzielnicami o wysokim poziomie dostępności narkotyków i przestępstw związanych z narkotykami; oraz (iii) wspieranie środków tworzących bardziej ochronne środowisko dla społeczności dotkniętych używaniem i sprzedażą narkotyków lub przestępstwami związanymi z narkotykami.</p>	1.3 Zapobieganie przestępczości związanej z narkotykami ze szczególnym naciskiem na potrzebę zwalczania przemocy, ograniczenia korupcji i przeciwdziałania wykorzystywaniu słabszych grup poprzez zajęcie się przyczynami prowadzącymi do zaangażowania tych grup na rynkach nielegalnych narkotyków.	2021–2025	EUCPN Państwa członkowskie Rada UE Komisja Europejska EMCDDA

⁽¹⁾ Zainteresowane strony wymienione jako strony odpowiedzialne za realizację to strony zaangażowane we wdrażanie danego działania. Zaangażowanie stron odpowiedzialnych za realizację we wdrażanie planu działania jest zgodne z ich odpowiednią rolą określoną w mającym zastosowanie prawodawstwie Unii oraz w ich mandacie.

⁽²⁾ Międzynarodowe normy UNODC/WHO w zakresie profilaktyki używania narkotyków.

Priorytet strategiczny nr 2: Zwiększenie wykrywalności nielegalnego hurtowego handlu narkotykami i prekursorami narkotyków w unijnych miejscach wprowadzenia i wyprowadzenia

Działanie	Obszar priorytetowy	Harmonogram	Strona odpowiedzialna za realizację
<p>Działanie 10 Wspieranie działań w miejscach wprowadzenia i wyprowadzenia wykorzystywanych w nielegalnym handlu narkotykami poprzez wzmacnianie i promowanie ustanawiania policyjnych i celnych analiz ryzyka, metod dochodzeniowych i innych odpowiednich polityk, kontroli i procedur zwalczania nielegalnego handlu narkotykami. Zapewnienie ustrukturyzowanej koordynacji i współpracy, a także wymiany w czasie rzeczywistym danych wywiadowczych dotyczących przestępczości oraz skoordynowanych dochodzeń w UE poprzez wykorzystanie służb odpowiednich agencji UE, takich jak Europol i Frontex, do wspierania państw członkowskich. Państwa członkowskie powinny również zapewnić, aby wymiana informacji w czasie rzeczywistym między właściwymi organami w miejscach wprowadzenia i wyprowadzenia była bezpośrednio połączona z systemem SIENA.</p>	2.1 Zwalczanie przemytu narkotyków i prekursorów narkotyków do i z UE z wykorzystaniem ustalonych legalnych kanałów handlowych.	2021–2025	Państwa członkowskie Rada UE Komisja Europejska Europol Frontex
<p>Działanie 11 Wspieranie państw członkowskich w opracowywaniu skutecznych technologii prześwietlania umożliwiających wykrywanie narkotyków i prekursorów narkotyków w kontenerach, ciężarówkach i na statkach, ze szczególnym uwzględnieniem głównych portów, lotnisk, dworców kolejowych i głównych lądowych przejść granicznych.</p>	2.1	2021–2025	Państwa członkowskie Rada UE Komisja Europejska Europol Frontex
<p>Działanie 12 Poprawa ustrukturyzowanej koordynacji i współpracy między organami celnymi a Fronteksem, Europolem i EMCDDA, w ramach ich odpowiednich mandatów, jak również wymiany informacji celnych, które mają być interoperacyjne i połączone z informacjami dotyczącymi egzekwowania prawa i kontroli granicznej, w stosownych przypadkach. Zwiększenie w Europolu poziomu wiedzy fachowej z dziedziny cel oraz wzmocnienie zdolności straży granicznej Fronteksu do wykrywania nielegalnego handlu narkotykami na granicach UE.</p>	2.1	2021–2025	Państwa członkowskie Rada UE Komisja Europejska Europol Frontex EMCDDA
<p>Działanie 13 Ustanowienie niezbędnych powiązań i współpracy z właściwymi organami ds. lotnictwa cywilnego i organami administracji morskiej, w stosownych przypadkach w drodze formalnych umów, w celu zapewnienia skutecznych i efektywnych dochodzeń i wykrywania narkotyków na lotniskach i w portach, z uwzględnieniem odpowiednich przepisów i instrumentów międzynarodowych wydanych przez Międzynarodową Organizację Pracy, Międzynarodową Organizację Morską i Organizację Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego. Pogłębienie współpracy międzynarodowej z organami ds. administracji morskiej i organami lotnictwa cywilnego w najważniejszych krajach partnerskich wzdłuż głównych szlaków przemytu narkotyków, w stosownych przypadkach w drodze formalnych umów.</p>	2.1 2.2 Zwiększenie monitorowania przejść granicznych, które nie są częścią ustalonych kanałów handlowych, aby skuteczniej zapobiegać nielegalnemu lub niezgłoszonemu przekraczaniu granic zewnętrznych UE.	2021–2025	Państwa członkowskie Rada UE Komisja Europejska Europol Frontex EEAS
<p>Działanie 14 Dalsze finansowanie Morskiego Centrum Analiz i Operacji ds. Zwalczania Narkotyków (MAOC-N) oraz zapewnienie mu zrównoważonego, długoterminowego modelu zarządzania. Zapewnienie wymiany informacji i współpracy z właściwymi agencjami UE.</p>	2.2.	2021–2025	Komisja Europejska MAOC-N Państwa członkowskie Rada UE Europol

Działanie	Obszar priorytetowy	Harmonogram	Strona odpowiedzialna za realizację
			Frontex EMCDDA
<p>Działanie 15 Dalsze rozwijanie platformy wywiadu w dziedzinie narkotyków w ramach Europolu, w tym powiązań z odpowiednimi agencjami UE i MAOC-N, oraz intensyfikowanie wymiany informacji i działań dochodzeniowych z państwami trzecimi i regionami będącymi głównymi ośrodkami pochodzenia lub tranzytu narkotyków mającymi wpływ na państwa członkowskie, zgodnie z obowiązującym prawodawstwem. Korzystanie z usług Europolu w celu wspierania i promowania powiązanych działań oraz ułatwiania wymiany informacji z dwustronnymi oficerami łącznikowymi państw członkowskich, którzy już zostali umieszczeni w geograficznych ośrodkach narkotykowych.</p>	2.2	2021–2025	Komisja Europejska Europol Frontex MAOC-N Państwa członkowskie Rada UE EEAS
<p>Działanie 16 Zawarcie porozumień między Unią Europejską a państwami trzecimi, w których znajdują się ośrodki nielegalnego handlu narkotykami, umożliwiających odpowiednim agencjom UE, takim jak Europol i Frontex, wymianę informacji i danych, w tym danych osobowych i operacyjnych, w stosownych przypadkach.</p>	2.2	2021–2025	Komisja Europejska Europol Frontex Rada UE EEAS

Priorytet strategiczny nr 3: *Zwalczanie wykorzystywania kanałów logistycznych i cyfrowych do dystrybucji nielegalnych narkotyków w średnich i małych ilościach oraz zwiększenie, w ścisłej współpracy z sektorem prywatnym, liczby konfiskat nielegalnych substancji przemycanych tymi kanałami*

Działanie	Obszar priorytetowy	Harmonogram	Strona odpowiedzialna za realizację
<p>Działanie 17 Monitorowanie rynku internetowego i kryptorynku pod kątem sprzedaży narkotyków poprzez wdrożenie działań przygotowawczych zaproponowanych przez Parlament Europejski w zakresie całodobowego monitorowania kryptorynku w celu zapewnienia kompleksowych wyników ⁽¹⁾. Wzmocnienie zdolności EMCDDA i Europolu w tej dziedzinie.</p>	3.1. Zwalczanie cyfrowych rynków nielegalnych narkotyków.	2021–2025	Komisja Europejska EMCDDA Europol Państwa członkowskie Rada UE
<p>Działanie 18 Operacyjna analiza wykonalności dotycząca sposobu, w jaki operatorzy usług pocztowych i kurierskich mogą wykrywać dystrybucję nielegalnych substancji w przesyłkach pocztowych i jej zapobiegać ⁽²⁾. Zawieranie protokołów ustaleń w celu wzmocnienia współpracy między organami ścigania, służbami celnymi, operatorami usług pocztowych i kurierskich oraz dostawcami elektronicznych usług płatniczych.</p>	3.2. Wymierzenie działań w handel narkotykami drogą usług pocztowych i kurierskich.	2021–2025	Komisja Europejska Rada UE Państwa członkowskie Europol EMCDDA

Działanie	Obszar priorytetowy	Harmonogram	Strona odpowiedzialna za realizację
<p>Działanie 19 Promowanie rozwoju, stosowania i wymiany najlepszych praktyk i sprzętu między państwami członkowskimi w zakresie monitorowania podejrzanych przesyłek pocztowych poprzez stosowanie takich rozwiązań, jak psy wyszkolone do wykrywania narkotyków lub urządzenia rentgenowskie. W szczególności należy zbadać rolę nowych technologii, a zwłaszcza sztucznej inteligencji przy jednoczesnym zachowaniu podstawowego prawa prywatności korespondencji.</p>	3.2	2021–2025	Państwa członkowskie Komisja Europejska Rada UE
<p>Działanie 20 Podniesienie świadomości potrzeby skoncentrowania działań na tych kanałach nielegalnego handlu narkotykami, które są obecnie niewystarczająco monitorowane przez organy ścigania, poprzez ustanowienie lub wzmocnienie metod monitorowania i prowadzenia dochodzeń w mniejszych portach morskich i rzecznych, na lotniskach oraz dworcach kolejowych i autobusowych. Zaangażowanie odpowiednich agencji UE, aby w ramach swoich odpowiednich mandatów wsparły państwa członkowskie w tych działaniach.</p>	3.3. Wzmocnienie metod monitorowania i prowadzenia dochodzeń w odniesieniu do ogólnounijnych kanałów kolejowych i rzecznych oraz przestrzeni lotnictwa ogólnego.	2021–2025	Państwa członkowskie Rada UE Komisja Europejska Europol EMCDDA

(¹) Szczegółowe informacje można znaleźć w pozycji 18 02 77 04 – Działania przygotowawcze – Koordynowane przez UE monitorowanie kryptorynku w celu zwalczania działalności przestępczej, przedstawione na stronie 61 załącznika 3 Uwagi do budżetu projektów pilotażowych / działań przygotowawczych.

(²) Przesyłka pocztowa: opatrzona adresem przesyłka w ostatecznej formie, w której ma być przewieziona przez operatora świadczącego usługi pocztowe. Poza przesyłkami z korespondencją przesyłki takie obejmują także na przykład książki, katalogi, gazety, czasopisma i paczki pocztowe zawierające towar mający wartość handlową lub niemający takiej wartości.

Priorytet strategiczny nr 4: *Likwidacja produkcji nielegalnych narkotyków i zwalczanie nielegalnych upraw, zapobieganie nielegalnemu wykorzystywaniu prekursorów narkotyków do produkcji nielegalnych narkotyków oraz handlowi tymi prekursorami, a także zajęcie się szkodami dla środowiska*

Działanie	Obszar priorytetowy	Harmonogram	Strona odpowiedzialna za realizację
<p>Działanie 21 Identyfikacja, śledzenie i likwidacja nielegalnych zakładów produkujących narkotyki w UE, m.in. poprzez ukierunkowanie działań na prekursory i na projektowane prekursory narkotyków, poprzez usprawnienie i lepsze wykorzystanie dochodzeń kryminalistycznych, wywiadu oraz poprzez opracowanie i rozszerzenie technik wykrywania, lepsze wykorzystywanie partnerstw publiczno-prywatnych oraz poprawę zgłaszania podejrzanych transakcji.</p>	4.1. Zwalczanie nielegalnej produkcji narkotyków syntetycznych oraz zwalczanie nielegalnych upraw roślin wykorzystywanych do produkcji narkotyków.	2021–2025	Państwa członkowskie Komisja Europejska Europol EMCDDA
<p>Działanie 22 Rozważenie rozpoczęcia badania oceniającego skuteczność decyzji ramowej Rady 2004/757/WSiSW z dnia 25 października 2004 r. ustanawiającej minimalne przepisy określające znamiona przestępstw i kar w dziedzinie nielegalnego handlu narkotykami, mając na uwadze zmianę potencjalnie nieaktualnych aspektów i wzmocnienie obszarów, w zależności od potrzeb, w tym przepisów w sprawie NPS.</p>	4.1	2021-2022	Komisja Europejska Państwa członkowskie

Działanie	Obszar priorytetowy	Harmonogram	Strona odpowiedzialna za realizację
<p>Działanie 23 Zajęcie się głównymi wyzwaniami określonymi w ocenie regulacji dotyczących prekursorów narkotyków, w szczególności potrzebą sprostania wyzwaniu, jakie stwarzają projektowane prekursory narkotyków.</p>	4.2. Przeciwdziałanie nielegalnemu wykorzystywaniu prekursorów narkotyków i handlowi nimi oraz opracowywaniu substancji alternatywnych.	2021-2022	Komisja Europejska Państwa członkowskie Rada UE
<p>Działanie 24 Wzmocnienie operacyjnych działań organów ścigania i ich współpracy z organami administracyjnymi i innymi właściwymi stronami w zakresie zwalczania przestępstw przeciwko środowisku związanym z nielegalną produkcją narkotyków i handlem nimi, transferem, przejmowaniem i przechowywaniem narkotyków, prekursorów i skonfiskowanego sprzętu oraz niszczeniem i przetwarzaniem powstałych odpadów, a także z powiązаныmi kosztami, w miarę możliwości. Opracowanie technologii wykrywania, wymiany informacji i skoordynowanych dochodzeń poprzez zaangażowanie odpowiednich agencji UE w celu wsparcia państw członkowskich, w tym opracowanie kompleksowej metody wdrażania i koordynacji skutecznego i przyjaznego dla środowiska unieszkodliwiania odpadów.</p>	4.3. Zajęcie się przestępstwami przeciwko środowisku związanymi z produkcją nielegalnych narkotyków i handlem nimi.	2021–2025	Państwa członkowskie Rada UE Komisja Europejska Europol Eurojust EMCDDA

II – OGRANICZANIE POPYTU NA NARKOTYKI: PROFILAKTYKA, LECZENIE I USŁUGI ZWIĄZANE Z OPIEKĄ

Priorytet strategiczny nr 5: Zapobieganie używaniu narkotyków i podnoszenie świadomości na temat niepożądanych skutków narkotyków

Działanie	Obszar priorytetowy	Harmonogram	Strona odpowiedzialna za realizację
<p>Działanie 25 Realizacja i, w razie potrzeby, zwiększenie dostępności opartych na dowodach, środowiskowych i powszechnych interwencji i strategii w zakresie zapobiegania, w oparciu o umiejętności życiowe. Powinny one dotyczyć powiązań między uzależnieniami od substancji nielegalnych i legalnych oraz uzależnieniami behawioralnymi.</p>	5.1. Zapewnianie, realizacja i w razie potrzeby zwiększenie dostępności opartych na dowodach środowiskowych i uniwersalnych interwencji oraz strategii profilaktycznych dla grup i środowisk docelowych, tak aby zwiększyć odporność i wzmocnić umiejętności życiowe i wybory sprzyjające zdrowemu stylowi życia.	2021–2025	Państwa członkowskie Rada UE Komisja Europejska EMCDDA
<p>Działanie 26 Rozszerzenie i promowanie ogólnounijnych kampanii edukacyjnych, przy uwzględnieniu potrzeb lokalnych i regionalnych, skierowanych do rodzin, nauczycieli, pracowników socjalnych i lokalnych decydentów, w celu podnoszenia poziomu ich</p>	5.1	2022–2025	Komisja Europejska Państwa członkowskie EMCDDA Rada UE

Działanie	Obszar priorytetowy	Harmonogram	Strona odpowiedzialna za realizację
<p>wiedzy i wspierania ich w zwiększaniu wiedzy na temat zdrowia i promowaniu pozytywnych zachowań, zdrowego stylu życia i bezpiecznego środowiska dla osób młodych i innych grup, tak aby zapobiegać używaniu nielegalnych narkotyków i angażowaniu się w ryzykowne zachowania i w przestępczość/działania związane z narkotyków.</p>			
<p>Działanie 27 Zwiększenie dostępności wiarygodnych informacji w dziedzinie zapobiegania, w tym skutecznych modeli zapobiegania, dostępnych na portalu najlepszych praktyk EMCDDA, oraz zachęcanie do powszechniejszego wprowadzania programów zapobiegania, które okazały się skuteczne, w tym innowacyjnych działań o widocznej skuteczności.</p>	5.1	2022–2025	Państwa członkowskie Rada UE Komisja Europejska EMCDDA
<p>Działanie 28 Promowanie włączania przekazów profilaktycznych o możliwej do wykazania skuteczności w kanałach komunikacji i mediach społecznościowych skierowanych do młodych ludzi i innych słabszych grup. Wprowadzenie ukierunkowanych systemów szybkiego przekazywania informacji o ryzyku i powiadomień wywiadowczych w przypadku pojawienia się na rynku substancji niebezpiecznych, w tym nowych substancji psychoaktywnych (NPS), lub innych zagrożeń pojawiających się na rynku, w tym, w stosowanych przypadkach i zgodnie z ustawodawstwem krajowym, z wykorzystaniem informacji pochodzących ze sprawdzania narkotyków.</p>	5.2. Zapewnianie, realizacja i w razie potrzeby zwiększenie dostępności opartych na dowodach ukierunkowanych interwencji profilaktycznych skierowanych do młodych ludzi i innych słabszych grup.	2021–2025	Komisja Europejska EMCDDA Państwa członkowskie Rada UE
<p>Działanie 29 Zapewnienie i wzmocnienie partnerskiego podejścia w określaniu skutecznych, opartych na dowodach selektywnych i wskazanych środków zapobiegawczych przeciwdziałających podejmowaniu ryzykownych zachowań i ograniczających powstawanie poważnych zaburzeń związanych z używaniem narkotyków wśród osób doświadczających wielu trudności, takich jak bezdomność, podwójna diagnoza, migranci, uchodźcy i ofiary przemocy, w tym przemocy ze względu na płeć. Również w przypadku młodych ludzi w różnych środowiskach, w tym w szkołach, rodzinach i społecznościach, w środowisku rekreacyjnym i zawodowym, a także w środowiskach wysokiego ryzyka, należy umożliwić współpracę między wszystkimi zainteresowanymi stronami, w tym rodzicami i rodzinami, osobami pracującymi w sieciach edukacyjnych lub sieciach wsparcia rodziny, służbami dla młodzieży, związkami studenckimi, organizacjami sportowymi i sieciami osób używających narkotyków. Wdrażanie tych środków może opierać się na przeszkolonych profesjonalistach, w szczególności w podstawowej opiece zdrowotnej, w celu lepszego identyfikowania problemów związanych z używaniem substancji i w celu uwzględnienia stosowania krótkich i wczesnych interwencji, a także wykorzystywania nowej cyfrowej komunikacji zdrowotnej i kanałów mediów społecznościowych.</p>	5.3. Zapewnianie, realizacja i w razie potrzeby zwiększenie dostępności opartych na dowodach środków wczesnej interwencji.	2021–2025	Państwa członkowskie Rada UE Komisja Europejska EMCDDA

Działanie	Obszar priorytetowy	Harmonogram	Strona odpowiedzialna za realizację
<p>Działanie 30 Promowanie i przeznaczanie wystarczających środków finansowych na kształcenie, szkolenie i ustawiczne doskonalenie zawodowe dla decydentów, liderów opiniotwórczych i specjalistów w zakresie najnowszych dowodów naukowych na temat używania narkotyków i profilaktyki uzależnień, w tym nowych wzorców konsumpcji, także przy użyciu narzędzi internetowych, i w szczególności promowanie wdrażania kursów szkoleniowych dotyczących europejskich standardów jakości profilaktyki w dziedzinie narkotyków (EDPQS), międzynarodowych norm UNODC/WHO w zakresie profilaktyki używania narkotyków oraz europejskiego programu zapobiegania (EUPC).</p>	5.4. Rozpowszechnianie wśród decydentów i lekarzy najnowszych dowodów naukowych dotyczących profilaktyki oraz zapewnianie im szkoleń.	2022–2025	Państwa członkowskie Rada UE Komisja Europejska EMCDDA
<p>Działanie 31 Wdrażanie działań zwiększających świadomość na temat zagrożeń związanych z prowadzeniem pojazdu pod wpływem narkotyków i rozpowszechnianie najlepszych praktyk w zakresie modeli testowania i wczesnej interwencji zwłaszcza wśród młodych kierowców. Wspieranie badań naukowych i innowacji w zakresie narzędzi wykrywania narkotyków na miejscu oraz zbadanie możliwości uwzględnienia kwestii związanych z narkotykami w zaleceniu UE w sprawie dozwolonej zawartości alkoholu we krwi u kierowców.</p>	5.5. Zajęcie się kwestią prowadzenia pojazdów pod wpływem narkotyków.	2021–2025	Państwa członkowskie Rada UE Komisja Europejska EMCDDA

Priorytet strategiczny nr 6: Zapewnienie dostępności i poprawa leczenia i usług opieki

Działanie	Obszar priorytetowy	Harmonogram	Strona odpowiedzialna za realizację
<p>Działanie 32 Rozwijanie i zapewnianie dobrowolnego, niedyskryminacyjnego i uwzględniającego aspekt płci dostępu do skutecznego, opartego na dowodach leczenia uzależnienia od narkotyków, w tym ukierunkowanej na osobę opiatowej terapii podtrzymującej, ograniczania ryzyka i redukcji szkód, usług w zakresie rehabilitacji, reintegracji społecznej i wsparcia rehabilitacji, w tym kompleksowych usług dla osób z chorobami współistniejącymi. Zapewnienie, aby usługi te były dobrze skoordynowane na poziomie usług w odniesieniu do zasady zarządzania sprawami w celu zapewnienia pełnej ciągłości opieki i były jak najskuteczniejsze, a także ukierunkowane na etapy życia, ze szczególnym uwzględnieniem osób bezdomnych i osób ze słabszych grup. Środki te, oparte na międzynarodowych normach UNODC/WHO w zakresie leczenia zaburzeń związanych z używaniem narkotyków, powinny również odnosić się do używania wielu narkotyków, do starzenia się osób używających narkotyków, potrzeb rodzin osób używających narkotyków oraz pacjentów ze współistniejącym uzależnieniem od narkotyków i innymi uzależnieniami fizjologicznymi lub behawioralnymi.</p>	6.1. Zapewnienie dobrowolnego dostępu do usług leczenia i opieki, które działają w ścisłej koordynacji i współpracy z pozostałymi usługami w zakresie zdrowia i wsparcia społecznego.	2021–2025	Państwa członkowskie Rada UE Komisja Europejska EMCDDA

Działanie	Obszar priorytetowy	Harmonogram	Strona odpowiedzialna za realizację
<p>Działanie 33 Opracowanie i wdrożenie szkoleń dla personelu zajmującego się leczeniem i opieką oraz osób zajmujących się problematyką narkotyków w ramach ogólnych usług w zakresie zdrowia i wsparcia społecznego, na podstawie środków opartych na dowodach, przy określeniu programów obejmujących zarówno podstawowe, jak i zaawansowane kompetencje i zachęcaniu do wymiany najlepszych praktyk i partnerstw między organizatorami szkoleń.</p>	6.1	2021–2025	Państwa członkowskie Rada UE Komisja Europejska EMCDDA
<p>Działanie 34 Wspieranie innowacji w zakresie metod leczenia oraz doskonalenie i promowanie korzystania z elektronicznych i mobilnych metod świadczenia usług zdrowotnych oraz nowych farmakoterapii w celu zapewnienia we wszystkich grupach docelowych dostępu do leczenia uzależnienia od narkotyków. Ocena skuteczności takich rozwiązań z możliwością intensyfikacji interwencji, które okazały się najskuteczniejsze.</p>	6.1	2021–2025	Państwa członkowskie Rada UE Komisja Europejska EMCDDA
<p>Działanie 35 Uznawanie i promowanie działań popularyzatorskich prowadzonych przez osoby w podobnej sytuacji i pracy w grupie osób w podobnej sytuacji. Wspieranie możliwości dołączenia pracowników w podobnej sytuacji do multidyscyplinarnych zespołów zajmujących się leczeniem. Zapraszanie ekspertów spośród osób w podobnej sytuacji do grup roboczych i na wysłuchania.</p>	6.2. Promowanie pracy w gronie osób w podobnej sytuacji.	2021–2025	Państwa członkowskie Rada UE Komisja Europejska EMCDDA
<p>Działanie 36 Określenie, wyeliminowanie i ograniczenie barier w dostępie do leczenia uzależnień od narkotyków, ograniczenie ryzyka i redukcja szkód, rehabilitacja społeczna i powrót do zdrowia, zwłaszcza w odniesieniu do barier demograficznych i osobistych, a także zapewnienie finansowania opieki zdrowotnej i usług społecznych oraz dostosowanie ich do potrzeb i kluczowych cech ich grup klientów, a także uwzględnienie nowych realiów, tj. pandemii COVID-19.</p>	6.3. Identyfikowanie i eliminowanie barier w dostępie do leczenia oraz zapewnienie i w razie potrzeby poszerzenie zakresu leczenia i usług opieki w oparciu o indywidualne potrzeby.	2021–2025	Państwa członkowskie Rada UE Komisja Europejska EMCDDA
<p>Działanie 37 Poszerzenie bazy dowodowej w zakresie problemów związanych z używaniem konopi indyjskich, w tym z kannabinoidami syntetycznymi, oraz poprawa zrozumienia zarówno potrzeb w zakresie leczenia, jak i sposobów skutecznej interwencji podczas reagowania na problemy związane z tymi substancjami.</p>	6.3		Państwa członkowskie Rada UE Komisja Europejska EMCDDA
<p>Działanie 38 Kontynuowanie i dalsze rozwijanie wdrażania minimalnych norm jakości UE przyjętych przez Radę w 2015 r. (1) oraz opartych na dowodach wytycznych w krajowych wytycznych i programach.</p>	6.3	2021–2025	Państwa członkowskie Rada UE Komisja Europejska EMCDDA

Działanie	Obszar priorytetowy	Harmonogram	Strona odpowiedzialna za realizację
<p>Działanie 39 Opracowanie i zapewnienie szkoleń dla decydentów, pracodawców i specjalistów w zakresie stygmatyzacji związanej z używaniem narkotyków i zaburzeniami związanymi z używaniem narkotyków oraz zdrowiem psychicznym, a także rozważenie, jaki wpływ taka stygmatyzacja może mieć na pacjentów przy świadczeniu opieki. Należy tego dokonać z udziałem osób, które doświadczyły stygmatyzacji związanej z narkotykami.</p>	6.4. Zmniejszanie stygmatyzacji.	2021–2025	Państwa członkowskie Rada UE Komisja Europejska EMCDDA
<p>Działanie 40 Zidentyfikowanie i ograniczenie – w odniesieniu do kobiet używających narkotyków – barier w leczeniu i korzystaniu z innych usług oraz zapewnienie, aby usługi związane z narkotykami odpowiadały potrzebom kobiet, np. poprzez wsparcie opieki nad dziećmi. Rozpoczęcie działań informacyjnych mających na celu dotarcie do kobiet używających narkotyków i zwiększenie świadomości na temat dostępnych możliwości leczenia skierowanych do kobiet, a także zwalczanie przemocy ze względu na płeć wobec kobiet używających narkotyków. Zapewnienie kobietom będącym ofiarami przemocy i używającym narkotyków zarówno dostępu do profilaktyki narkotykowej, jak i do wsparcia i leczenia w celu przerwania cyklu używania narkotyków i narażenia na przemoc.</p>	6.5. Powszechne wdrażanie leczenia i opieki uwzględniających szczególnie potrzeby kobiet.	2021–2025	Państwa członkowskie Rada UE Komisja Europejska EMCDDA
<p>Działanie 41 Świadczenie usług, które mogą uwzględniać różnorodność grup o szczególnych potrzebach w zakresie opieki w związku z problemowym używaniem narkotyków, w tym chorób współistniejących, również z wykorzystaniem modeli opieki, które uwzględniają potrzebę partnerstw między służbami opieki zdrowotnej, świadczeniodawcami opieki na rzecz młodzieży i opieki socjalnej oraz grupami pacjentów/opiekunów.</p>	6.6. Wdrożenie modeli opieki odpowiednich dla grup o specjalnych potrzebach w tym zakresie.	2021–2025	Państwa członkowskie Rada UE Komisja Europejska EMCDDA
<p>Działanie 42 Promowanie i wdrażanie działań w zakresie budowania zdolności i podnoszenia świadomości na temat dostępu do substancji kontrolowanych do celów medycznych i naukowych i dostępności tych substancji, mając na uwadze ryzyko nadużywania i nielegalnego wykorzystywania tych substancji, oraz, w tym względzie, zapewnienie przeglądu aktualnych dowodów dotyczących stosowania substancji kontrolowanych do celów medycznych i naukowych.</p>	6.7. Zapewnianie i w razie potrzeby poprawa dostępu do substancji do celów medycznych i naukowych, ich dostępności i odpowiedniego wykorzystywania.	2021–2025	Państwa członkowskie Rada UE Komisja Europejska EMCDDA Europejska Agencja Leków

(¹) Konkluzje Rady w sprawie realizacji Planu działania UE w zakresie środków odurzających na lata 2013–2016 odnośnie do minimalnych standardów jakościowych w ograniczaniu popytu na środki odurzające w Unii Europejskiej (dok. 11985/15).

III – ZAJĘCIE SIĘ SZKODAMI ZWIĄZANYMI Z UŻYCIEM NARKOTYKÓW

Priorytet strategiczny nr 7: Działania w zakresie ograniczania ryzyka i redukcji szkód oraz inne środki mające na celu ochronę i wsparcie osób używających narkotyków

Działanie	Obszar priorytetowy	Harmonogram	Strona odpowiedzialna za realizację
<p>Działanie 43 Utrzymanie i w razie potrzeby zwiększenie dostępu do skutecznych środków ograniczania ryzyka i redukcji szkód, w oparciu również o minimalne unijne normy jakości w zakresie ograniczania popytu na narkotyki, takich jak programy wymiany igieł i strzykawek, leczenie agonistami receptorów opioidowych, interwencje i programy działań informacyjnych prowadzone przez osoby w tej samej sytuacji, zgodnie z ustawodawstwem krajowym. Środki te muszą również poprawić sytuację społeczną osób używających narkotyków, sytuację mieszkaniową, ich sytuację finansową, w zakresie zatrudnienia i edukacji, w tym programy przy wykorzystaniu wsparcia ze strony osób w tej samej sytuacji oraz inicjatyw samopomocy. Dalsze rozszerzenie wymiany najlepszych praktyk w tej dziedzinie między państwami członkowskimi oraz z partnerami, takimi jak państwa trzecie, regiony czy organizacje międzynarodowe, oraz wdrażanie i promowanie szkoleń zawodowych dotyczących tych środków.</p>	7.1. Zmniejszenie występowania chorób zakaźnych związanych z narkotykami i zachorowalności na te choroby oraz ograniczenie innych negatywnych skutków zdrowotnych i społecznych.	2021–2025	Państwa członkowskie Rada UE Komisja Europejska EMCDDA
<p>Działanie 44 Utrzymanie i, w razie potrzeby, zwiększenie skali środków mających na celu ograniczenie częstości występowania chorób zakaźnych związanych z narkotykami, w szczególności wczesne diagnozowanie wirusowego zapalenia wątroby typu C i HIV/AIDS, promowanie testów szybkich i samodiagnostyki pod kątem HIV/AIDS oraz programów informacyjnych skierowanych do osób z najsłabszych grup. W razie potrzeby zwiększenie dostępu do leczenia po diagnozie w celu wyeliminowania wirusowego zapalenia wątroby typu C i osiągnięcia celu UNAIDS 90-90-90 do 2030 r. Promowanie prowadzenia diagnostyki gruźlicy wśród osób używających narkotyków i osób bezdomnych.</p>	7.1	2021–2025	Państwa członkowskie Rada UE Komisja Europejska EMCDDA
<p>Działanie 45 Poprawa i zwiększenie zdolności identyfikowania, oceny i reagowania – na szczeblach krajowym i unijnym oraz poprzez unijny system wczesnego ostrzegania w sprawie nowych substancji psychoaktywnych – na nowe tendencje i rozwój sytuacji w zakresie używania narkotyków, w tym zmiany spowodowane wybuchami epidemii.</p>	7.1	2021–2025	Państwa członkowskie Rada UE Komisja Europejska EMCDDA ECDC
<p>Działanie 46 Dalsze ograniczanie przypadków zgonów związanych z narkotykami i przedawkowania niepowodującego zgonu (z uwzględnieniem roli, jaką odgrywa używanie wielu substancji) przez wprowadzenie, utrzymanie i, w razie potrzeby, wzmocnienie środków mających na celu ograniczenie przypadków przedawkowania śmiertelnego i przedawkowania niepowodującego zgonu, a także innych środków w zakresie ograniczania ryzyka i redukcji szkód oraz środków polityki, w stosownych przypadkach i zgodnie z ustawodawstwem krajowym, obejmujących: (i) leczenie agonistami receptorów opioidowych, w tym programy domowej terapii naloksonem; (ii) ośrodki umożliwiające używanie narkotyków w warunkach kontrolowanych; (iii)</p>	7.2. Zapobieganie przypadkom przedawkowania i zgonów związanych z używaniem narkotyków.	2021–2025	Państwa członkowskie Rada UE Komisja Europejska EMCDDA

Działanie	Obszar priorytetowy	Harmonogram	Strona odpowiedzialna za realizację
<p>innowacyjne podejścia, w tym cyfrowe zdrowie w odniesieniu do osób, które używają stymulantów, i do młodych osób uczestniczących w życiu nocnym, takie jak działania popularyzatorskie prowadzone przez osoby w podobnej sytuacji, praca uliczna online na forach użytkowników lub kontrola narkotyków. Wspieranie szkoleń, ocena skutecznych podejść i wymiany najlepszych praktyk w tej dziedzinie oraz dalsze usprawnianie monitorowania i zgłaszania w czasie rzeczywistym przypadków zatruc bez skutku śmiertelnego i zgonów z powodu przedawkowania w całej UE, z myślą o opracowaniu ogólnego celu ograniczenia zgonów związanych z narkotykami w UE.</p>			
<p>Działanie 47 Zwiększenie wysiłków na rzecz wymiany danych śledczych i toksykologicznych: (i) poprawa metod analitycznych, testowanie i promowanie nowych technik; (ii) wymiana najlepszych praktyk i opracowywanie wspólnych szkoleń; (iii) zwiększenie współpracy ze Wspólnym Centrum Badawczym Komisji i EMCDDA oraz poprzez korzystanie z istniejących sieci, takich jak sieć punktów centralnych REITOX, grupa robocza ds. narkotyków Europejskiej Sieci Instytutów Kryminalistycznych i Europejska Sieć Laboratoriów Celnych. Opracowanie i zalecenie dotyczące wdrożenia zestawu europejskich wytycznych w zakresie toksykologii kryminalistycznej na potrzeby badań zgonów związanych z narkotykami.</p>	7.2	2021–2025	Państwa członkowskie Rada UE Komisja Europejska EMCDDA
<p>Działanie 48 Promowanie i stymulowanie aktywnego i znaczącego udziału i zaangażowania społeczeństwa obywatelskiego, w tym organizacji pozarządowych, ludzi młodych, osób używających narkotyków, klientów usług związanych z narkotykami, środowiska naukowego i innych ekspertów w opracowywaniu, wdrażaniu i ocenie polityk w zakresie narkotyków oraz zapewnianie odpowiedniego poziomu zasobów na rzecz wszystkich służb w dziedzinie narkotyków i na rzecz zaangażowania społeczeństwa obywatelskiego</p>	7.3. Promowanie udziału społeczeństwa obywatelskiego i zapewnienie stabilnego finansowania.	2021–2025	Państwa członkowskie Rada UE Komisja Europejska EMCDDA
<p>Działanie 49 Zwiększenie skali dostępności, skutecznego wdrażania, monitorowania i oceny środków będących środkami alternatywnymi do sankcji karnych⁽¹⁾ wobec przestępców używających narkotyków i dla osób zatrzymanych przedprocesowo, aresztowanych, oskarżonych lub skazanych za przestępstwa związane z narkotykami lub osób, u których stwierdzono posiadanie narkotyków na użytek własny; środki te obejmują (zawieszenie wyroku łączące) leczenie, rehabilitację i powrót do zdrowia oraz resocjalizację, zgodnie z ustawodawstwem krajowym. Działania następcze w związku z zakończonym w 2016 r. badaniem dotyczącym środków alternatywnych do sankcji karnych jako odpowiedzi na przestępstwa związane z narkotykami np. poprzez ewentualne zalecenie Komisji w tej sprawie, które uwzględni różne krajowe podejścia w tej dziedzinie i kompetencje państw członkowskich do stanowienia prawa w tej dziedzinie. Tworzenie bardziej kompleksowych i dogłębnych danych, w tym na temat barier we wdrażaniu, oraz wymiana najlepszych praktyk w zakresie środków alternatywnych do sankcji karnych, w tym badań nad reagowaniem na przestępstwa związane z używaniem narkotyków lub posiadaniem narkotyków na użytek własny, z uwzględnieniem różnic w krajowych przepisach państw członkowskich.</p>	7.4. Zapewnienie środków alternatywnych do sankcji karnych.	2021–2025	Państwa członkowskie Rada UE Komisja Europejska EMCDDA

(¹) Termin „środki alternatywne do sankcji karnych” może, zgodnie z krajowym ustawodawstwem państw członkowskich, odnosić się również do środków alternatywnych, które są stosowane zamiast lub obok tradycyjnych środków karnych wobec przestępców używających narkotyków (zob. konkluzje Rady: Propagowanie stosowania środków alternatywnych do sankcji karnych wobec przestępców używających środków odurzających, 8 marca 2018 r.).

Priorytet strategiczny nr 8: *Zajęcie się potrzebami zdrowotnymi i społecznymi osób, które używają narkotyków w warunkach więziennych i po zwolnieniu*

Działanie	Obszar priorytetowy	Harmonogram	Strona odpowiedzialna za realizację
<p>Działanie 50 Zapewnienie usług narkotykowych opartych na dowodach, w tym leczenia agonistami receptorów opioidowych, rehabilitacji i powrotu do zdrowia, opracowanie – wraz z przepisami mającymi na celu ograniczenie stygmatyzacji – modelu ciągłości opieki w zakładach karnych i okresu próbnego dla przestępców używających narkotyków. Podstawowe znaczenie ma zapewnienie ciągłego dostępu do opartych na dowodach usług w zakresie problematyki narkotyków równoważnych usługom świadczonym w społeczności.</p>	8.1. Zapewnienie równoważności i ciągłości świadczeń opieki zdrowotnej w więzieniach i przez służby probacyjne.	2021–2025	Państwa członkowskie Rada UE Komisja Europejska EMCDDA
<p>Działanie 51 Ułatwienie opracowania zrównoważonej i kompleksowej reakcji politycznej na kwestię używania narkotyków w zakładach karnych i zapewnienie wytycznych w tym zakresie dla państw członkowskich.</p>	8.1	2024	Komisja Europejska EMCDDA Państwa członkowskie Rada UE
<p>Działanie 52 Zwiększenie skali dostępu do testowania i leczenia zakażeń krwiopochodnych wraz z innymi opartymi na dowodach środkami zapobiegawczymi, które zmniejszają zagrożenia dla zdrowia związane z używaniem narkotyków w zakładach karnych, w taki sam sposób, jak ma to miejsce w społeczności, realizowane przez dobrze wyszkolony personel lub osoby w podobnej sytuacji.</p>	8.2. Wdrożenie w więzieniach środków – opartych na dowodach – zapobiegających używaniu narkotyków i ich skutkom zdrowotnym oraz ograniczających używanie narkotyków i ich skutki zdrowotne, w tym środków przeciwdziałających ryzyku zgonów związanych z narkotykami oraz przenoszenia wirusów krwiopochodnych.	2021–2025	Państwa członkowskie Rada UE Komisja Europejska EMCDDA
<p>Działanie 53 Ograniczenie przypadków przedawkowania i śmiertelności związanej z narkotykami w zakładach karnych i po zwolnieniu poprzez zapewnienie szkoleń uświadamiających na temat przedawkowania i w miarę możliwości domową terapię naloksonem. Po zwolnieniu zapewnienie przestępcom używającym narkotyków dostępu do opieki zdrowotnej i usług socjalnych, zatrudnienia, mieszkań i wsparcia na rzecz reintegracji społecznej.</p>	8.3. Zapewnienie zapobiegania przedawkowaniom i usług polegających na kierowaniu na leczenie w celu zapewnienia ciągłości opieki po zwolnieniu.	2021–2025	Państwa członkowskie Rada UE Komisja Europejska EMCDDA
<p>Działanie 54 Wdrożenie szkoleń dla pracowników służby więziennej w zakresie lepszego wykrywania narkotyków wprowadzanych do zakładów karnych, zwiększenia świadomości w tym zakresie oraz wdrożenia opartych na dowodach naukowych działań w zakresie zwalczania narkotyków w środowisku więziennym. Zacieśnienie współpracy z organami ścigania i innymi odpowiednimi agencjami.</p>	8.4. Ograniczenie dostępności narkotyków w zakładach karnych.	2021–2025	Państwa członkowskie Rada UE Komisja Europejska EMCDDA Eurojust

IV – WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA

Priorytet strategiczny nr 9: Wzmocnienie współpracy międzynarodowej z państwami i regionami trzecimi, organizacjami międzynarodowymi i regionalnymi i na szczeblu wielostronnym w celu realizacji podejścia i celów strategii, w tym w dziedzinie rozwoju. Zwiększenie roli UE jako globalnego pośrednika na rzecz polityki w zakresie narkotyków ukierunkowanej na ludzi i prawa człowieka

Działanie	Obszar priorytetowy	Harmonogram	Strona odpowiedzialna za realizację
<p>Działanie 55 Wkład w kształtowanie międzynarodowego programu polityki w zakresie narkotyków zgodnie z podejściem i celami strategii UE w dziedzinie narkotyków na lata 2021–2025, w tym poprzez przyspieszenie realizacji wspólnych zobowiązań wielostronnych, takich jak agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 i dokument końcowy z sesji nadzwyczajnej Zgromadzenia Ogólnego ONZ w sprawie światowego problemu narkotykowego (UNGASS) z 2016 r., oraz w kontekście śródkresowego przeglądu deklaracji ministerialnej Komisji ds. Środków Odurzających z 2019 r.</p>	9.1. Dalsze kształtowanie międzynarodowych i wielostronnych programów dotyczących polityki w zakresie narkotyków.	2021–2025	Państwa członkowskie Rada UE Komisja Europejska EEAS
<p>Działanie 56 Wzmocnienie partnerstw z UNODC, WHO, INCB i innymi odpowiednimi organami ONZ, w tym w celu wsparcia wspólnego stanowiska systemu ONZ, oraz z odpowiednimi organami, organizacjami i inicjatywami międzynarodowymi i regionalnymi, skupiających się na politykach w zakresie narkotyków, zdrowiu, prawach człowieka i rozwoju oraz wspierających globalne badania oparte na dowodach i gromadzenie danych.</p>	9.1	2021–2025	Państwa członkowskie Rada UE Komisja Europejska EEAS
<p>Działanie 57 Kontynuowanie i wzmocnianie, w stosownych przypadkach, nawiązanych dialogów dotyczących narkotyków lub spotkań z partnerami z Bałkanów Zachodnich, Partnerstwa Wschodniego, Azji Środkowej i Ameryki Łacińskiej i Karaibów, a także z Rosją, USA, Chinami i Iranem.</p>	9.2. Zapewnienie zrównoważonego poziomu dialogu i wymiany informacji na temat strategii, celów i odpowiednich inicjatyw z państwami lub regionami trzecimi.	2021–2025	Państwa członkowskie Rada UE Komisja Europejska EMCDDA Europol EEAS
<p>Działanie 58 Grupa Dublińska wykorzysta swój potencjał i potencjał sprawozdań regionalnych do analizowania i wymiany poglądów na temat sytuacji w zakresie narkotyków w różnych regionach świata oraz sposobów zaradzenia tej sytuacji.</p>	9.2	2021–2025	Państwa członkowskie Rada UE Komisja Europejska EEAS EMCDDA Europol
<p>Działanie 59 HDG ma prowadzić dyskusje w celu oceny znaczenia rozpoczęcia nowych specjalnych dialogów dotyczących narkotyków lub spotkań z innymi priorytetowymi krajami lub regionami, z uwzględnieniem ich strategicznego znaczenia z perspektywy narkotyków i stosunków UE, a także zatwierdzenia celów, zakresu i warunków takich dialogów lub spotkań.</p>	9.2	2021–2025	Państwa członkowskie Rada UE Komisja Europejska EEAS

Działanie	Obszar priorytetowy	Harmonogram	Strona odpowiedzialna za realizację
<p>Działanie 60 Wzmocnienie, w stosownych przypadkach, roli agencji UE, zwłaszcza EMCDDA i Europolu, ale także Eurojustu, we współpracy międzynarodowej w dziedzinie narkotyków, w sposób zapewniający synergię z rolą innych podmiotów międzynarodowych oraz, w stosownych przypadkach, w sposób promujący komplementarność z międzynarodowymi narzędziami i standardami oraz zapewniający regularne i terminowe przekazywanie istotnych i operacyjnych informacji między programami współpracy a tymi agencjami UE.</p>	9.3 Wspieranie współpracy międzynarodowej poprzez dalsze angażowanie właściwych agencji UE w ramach ich odpowiednich mandatów.	2021–2025	Komisja Europejska EMCDDA Europol Eurojust Państwa członkowskie Rada UE EEAS
<p>Działanie 61 Wzmocnienie istniejących inicjatyw i programów współpracy, w miarę możliwości i w stosownych przypadkach, w oparciu o regularne oceny oraz, stosownie do przypadku, uruchomienie nowych inicjatyw i programów w celu wsparcia wysiłków państw trzecich i innych partnerów na rzecz sprostania wyzwaniom związanym z narkotykami, w tym w odniesieniu do zdrowia publicznego, rozwoju, kwestii bezpieczeństwa i ochrony, a także praw człowieka.</p>	9.4. Kontynuacja dotychczasowych i ustanowienie nowych programów współpracy z państwami lub regionami trzecimi i innymi partnerami w oparciu o regularne oceny takich programów.	2021–2025	Komisja Europejska EEAS Państwa członkowskie Rada UE
<p>Działanie 62 Zapewnianie ukierunkowanej pomocy technicznej i wsparcia krajom kandydującym i potencjalnym krajom kandydującym, aby ułatwić im dostosowywanie się do dorobku prawnego UE w dziedzinie narkotyków.</p>	9.4	2021–2025	Komisja Europejska EMCDDA Europol Państwa członkowskie Rada UE EEAS
<p>Działanie 63 Wspieranie synergii, w tym przez zapewnienie wymiany informacji w ramach HDG, na temat programów współpracy w zakresie narkotyków z państwami trzecimi finansowanych przez UE lub państwa członkowskie.</p>	9.4	2021–2025	Komisja Europejska Państwa członkowskie Rada UE EEAS
<p>Działanie 64 Wzmocnienie międzynarodowej koordynacji i współpracy UE w dziedzinie zapobiegania przestępczości związanej z narkotykami, współpracy organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości, w tym ewentualnych powiązań z terroryzmem, przestępczością zorganizowaną i innymi formami przestępczości międzynarodowej, określonymi w ramach prawnych ONZ i w pełnej zgodności z międzynarodowymi zobowiązaniami w zakresie praw człowieka. Należy również zacieśnić współpracę międzynarodową, aby zapewnić walkę z praniem pieniędzy oraz w dziedzinie zajmowania i konfiskaty mienia.</p>	9.5. Zająć się wszystkimi aspektami politycznymi strategii we współpracy międzynarodowej, w tym w obszarach bezpieczeństwa i współpracy sądowej, a także aspektami zdrowia związanymi z narkotykami.	2021–2025	Komisja Europejska Europol Eurojust EEAS Państwa członkowskie Rada UE

Działanie	Obszar priorytetowy	Harmonogram	Strona odpowiedzialna za realizację
<p>Działanie 65 Zacieśnienie współpracy międzynarodowej w celu zajęcia się związonymi ze zdrowiem aspektami używania narkotyków, zwłaszcza w dziedzinie profilaktyki, leczenia, ograniczania ryzyka i redukcji szkód, resocjalizacji oraz środków alternatywnych do sankcji karnych zgodnie z zobowiązaniami w zakresie praw człowieka. Należy również zacieśnić współpracę międzynarodową w celu promowania zwiększonego dostępu do substancji kontrolowanych i ich dostępności do celów medycznych i naukowych.</p>	9.5	2021–2025	Komisja Europejska EEAS Państwa członkowskie Rada UE
<p>Działanie 66 Dalsze promowanie we współpracy z państwami trzecimi zintegrowanego podejścia do rozwoju alternatywnego zgodnie z konkluzjami Rady w sprawie rozwoju alternatywnego ⁽¹⁾ (2018) ⁽²⁾.</p>	9.6. Wzmocnienie zaangażowania na rzecz polityki w zakresie narkotyków ukierunkowanej na rozwój oraz alternatywnych środków rozwoju.	2021–2025	Komisja Europejska EEAS Państwa członkowskie Rada UE
<p>Działanie 67 Wzmocnienie zaangażowania i zapewnienie odpowiedniego poziomu finansowania i wiedzy fachowej UE i państw członkowskich w odniesieniu do alternatywnych programów rozwoju i powiązanych ukierunkowanych na rozwój interwencji w zakresie polityki w dziedzinie narkotyków w ramach Agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 i zgodnie z kryteriami Komitetu Pomocy Rozwojowej OECD (DAC) wykraczającymi poza wyłączone ukierunkowanie na wskaźniki monitorowania upraw roślin wykorzystywanych do produkcji nielegalnych narkotyków, a także budowanie poczucia odpowiedzialności wśród docelowych społeczności.</p>	9.6	2021–2025	Komisja Europejska EEAS Państwa członkowskie Rada UE
<p>Działanie 68 Zapewnienie pełnego włączenia monitorowania, ochrony i propagowania praw człowieka do stosunków UE z państwami trzecimi, regionami i organizacjami międzynarodowymi oraz do pomocy zewnętrznej im udzielanej, a także uwzględnianie, między innymi, różnych części międzynarodowych wytycznych dotyczących praw człowieka i polityki w dziedzinie narkotyków, w stosownych przypadkach.</p>	9.7. Ochrona i promowanie przestrzegania międzynarodowych norm i obowiązków w zakresie praw człowieka w ramach globalnej polityki w zakresie narkotyków.	2021–2025	EEAS Komisja Europejska Państwa członkowskie Rada UE
<p>Działanie 69 Potwierdzenie zdecydowanego i jednoznacznego sprzeciwu UE wobec kary śmierci we wszystkich okolicznościach, w tym za przestępstwa związane z narkotykami, oraz propagowanie zasady adekwatnej, proporcjonalnej i skutecznej reakcji na przestępstwa związane z narkotykami.</p>	9.7	2021–2025	EEAS Komisja Europejska Państwa członkowskie Rada UE

⁽¹⁾ Konkluzje Rady w sprawie rozwoju alternatywnego: „W kierunku nowej koncepcji rozwoju alternatywnego oraz związanych z nim, skoncentrowanych na rozwoju, interwencji z zakresu polityki antynarkotykowej – wkład we wdrażanie dokumentu końcowego UNGASS 2016 oraz oenzetowskich celów zrównoważonego rozwoju”.

⁽²⁾ biorąc pod uwagę szczególne warunki ramowe, w tym: zapewnienie pełnej zgodności z międzynarodowymi zobowiązaniami w zakresie praw człowieka i stosowanie zasad równości płci, bezwarunkowości, niedyskryminacji i odpowiedniego sekwencjonowania przy projektowaniu, wdrażaniu i ocenianiu alternatywnych programów rozwoju, a także położenie nacisku na rozważania środowiskowe i klimatyczne powiązane z uprawą roślin wykorzystywanych do produkcji nielegalnych narkotyków i z produkcją narkotyków.

Priorytet strategiczny nr 10: Budowanie synergii w celu zapewnienia UE i jej państw członkowskim kompleksowej podstawy dowodowej w oparciu o badania naukowe oraz zdolności prognozowania niezbędnych do umożliwienia skuteczniejszego, innowacyjnego i elastycznego podejścia do coraz większej złożoności zjawiska narkotyków oraz do zwiększenia naszej gotowości UE i jej państw członkowskich do reagowania na przyszłe wyzwania i kryzysy

Działanie	Obszar priorytetowy	Harmonogram	Strona odpowiedzialna za realizację
<p>Działanie 70 Wzmocnienie i poszerzenie potencjału UE i jej państw członkowskich w zakresie badań naukowych, informacji, monitorowania, oceny i modelowania, w tym poprzez wykorzystanie nowych technologii, poprzez (i) identyfikację i priorytetowe traktowanie luk w wiedzy i zdolności testowych; (ii) wspieranie koordynacji, tworzenia sieci kontaktów i innych działań niezbędnych do tworzenia synergii między europejską społecznością badawczą oraz (iii) zapewnianie skutecznego i dokładnego zestawiania i prezentacji europejskich danych potrzebnych do celów sprawozdawczości i oceny na szczeblu międzynarodowym, mając na uwadze wykorzystanie synergii i unikanie powielania działań. Wszystkie dane dotyczące osób powinny być zdezagregowane według płci, a przy gromadzeniu i prezentacji danych należy uwzględnić aspekt płci w polityce w zakresie narkotyków.</p>	10.1. Wzmocnienie i poszerzenie zdolności badawczych oraz zachęcanie do szerszego dzielenia się wynikami i ich wykorzystywania.	2021–2025	Komisja Europejska EMCDDA Europol Państwa członkowskie Rada UE
<p>Działanie 71 Poprawa gotowości na ewentualne przyszłe wyzwania i możliwości poprzez: (i) zidentyfikowanie wniosków wyciągniętych z pandemii COVID-19 i jej wpływu na świadczenie usług, rynki narkotyków, wzorce używania i szkody; (ii) inwestowanie w rozwój nowych metod i technologii oraz technik analitycznych (jak np. rozwój metod kryminalistycznych i toksykologicznych; technologie informacyjne, narzędzia wykrywania, modelowanie statystyczne; telemedycyna i wykorzystanie dużych zbiorów danych i informacji ze źródeł otwartych) potrzebnych do lepszego identyfikowania pojawiających się zagrożeń i innowacyjnego reagowania na nie; oraz (iii) tworzenie synergii i wspieranie wymiany najlepszych praktyk w zakresie innowacji i przyszłych dziedzin w ramach prac EMCDDA i Europolu.</p>	10.2. Wspieranie innowacji, tak aby polityka i działania przeszły z trybu reaktywnego na tryb proaktywny.	2021–2025	Komisja Europejska EMCDDA Europol Państwa członkowskie Rada UE
<p>Działanie 72 Poprawa odporności UE poprzez zwiększenie zdolności przewidywania potencjalnych zagrożeń, tendencji i rozwoju sytuacji oraz reagowania na nie poprzez: (i) prowadzenie przeglądu strategicznego w trakcie realizacji planu działania w celu zidentyfikowania wszelkich pojawiających się nowych ważnych zagrożeń i umożliwienia opracowania środków łagodzących; (ii) zachęcanie do regularnych przeglądów perspektywicznych i tworzenia sieci kontaktów związanych z popytem i podażą, tam gdzie istnieją lub mogą pojawić się w przyszłości powiązania z problemami i możliwościami związanymi z narkotykami, w tym rozwój polityki w odniesieniu do narkotyków i substancji psychotropowych kontrolowanych na szczeblu międzynarodowym, z uwzględnieniem informacji na temat rozwoju sytuacji w zakresie konopi indyjskich.</p>	10.3. Opracowanie prognoz strategicznych i podejścia zorientowanego na przyszłość.	2021–2025	Komisja Europejska EMCDDA Europol Państwa członkowskie Rada UE

Działanie	Obszar priorytetowy	Harmonogram	Strona odpowiedzialna za realizację
<p>Działanie 73 Zwiększenie wartości i komplementarności europejskich wysiłków badawczych poprzez: (i) dalsze zapewnianie odpowiedniego wsparcia dla istniejących mechanizmów gromadzenia informacji; (ii) rozpoznawanie i rozwijanie, w miarę możliwości i w stosownych przypadkach, roli odgrywanej przez EMCDDA i Europol w europejskim cyklu wiedzy naukowej; (iii) regularny przegląd potrzeb badawczych, mechanizmów koordynacji i sposobów wzmocnienia synergii na szczeblu europejskim oraz (iv) wzmocnienie roli EMCDDA i Europolu w celu zapewnienia, aby agencje i sieć krajowych punktów centralnych REITOX dysponowały środkami, w tym środkami finansowymi, aby wspierać UE i jej państwa członkowskie za pomocą solidnej wysokiej jakości bazy dowodowej niezbędnej do skutecznego reagowania na wyzwania polityczne związane z narkotykami, w tym wzmocnienie podejść opartych na wczesnym ostrzeganiu.</p>	10.4. Wzmacnianie koordynacji i synergii oraz wspieranie centralnej roli EMCDDA, Europolu i sieci krajowych punktów centralnych REITOX w dziedzinie badań naukowych, innowacji i prognoz.	2021–2025	Komisja Europejska EMCDDA Europol Państwa członkowskie Rada UE
<p>Działanie 74 Promowanie, w miarę możliwości, odpowiedniego finansowania badań naukowych, innowacji i prognoz na szczeblu UE związanych z narkotykami, w tym za pośrednictwem unijnych międzysektorowych źródeł finansowania, oraz odpowiednio wspierały efektywne ukierunkowanie, koordynację i trwałość działań badawczych związanych z narkotykami.</p>	10.5. Zapewnienie odpowiedniego finansowania na rzecz badań naukowych, innowacji i prognoz związanych z problematyką narkotykową.	2021–2025	Komisja Europejska Państwa członkowskie Rada UE

VI – KOORDYNACJA, ZARZĄDZANIE I REALIZACJA

Priorytet strategiczny nr 11: Zapewnienie optymalnej realizacji strategii i planu działania, domyślna koordynacja wszystkich zainteresowanych stron oraz przekazywanie odpowiednich zasobów na szczeblach unijnym i krajowym

Działanie	Harmonogram	Strona odpowiedzialna za realizację
<p>Działanie 75 Państwa członkowskie mają gromadzić i dostarczać, w razie potrzeby, dostępne dane krajowe niezbędne do monitorowania wdrażania strategii i jej planu działania, a także, w miarę możliwości, wpływu ich wdrażania. Wszystkie zaangażowane podmioty jako strony odpowiedzialne, w ramach swojego mandatu, gromadzą i analizują dostępne dane lub starają się w miarę możliwości opracować lub udoskonalić istniejące źródła danych, jeżeli są one nieodpowiednie, tak aby dostarczyć informacji niezbędnych do realizacji danego działania. Komisja Europejska, biorąc pod uwagę informacje dostarczone przez państwa członkowskie i przy wsparciu ze strony ESDZ, EMCDDA, Europolu, innych organów UE i społeczeństwa obywatelskiego, będzie monitorować realizację strategii i planu działania.</p>	2021–2025	Komisja Europejska EMCDDA Europol Państwa członkowskie Rada UE EEAS

Działanie	Harmonogram	Strona odpowiedzialna za realizację
<p>Działanie 76 Prezydencja Rady ma zorganizować wraz z HDG dyskusje lub wymiany najlepszych praktyk, które mogą stanowić wsparcie dla państw członkowskich w realizacji przez nie strategii i planu działania, przy wkładzie ze strony ekspertów, w stosownych przypadkach.</p>	2021–2025	Państwa członkowskie Rada UE Komisja Europejska EMCDDA Europol EEAS
<p>Działanie 77 Komisja, na podstawie informacji przekazanych przez państwa członkowskie, ESDZ, EMCDDA, Europol, inne właściwe instytucje i organy UE oraz społeczeństwo obywatelskie, zainicjuje ogólną zewnętrzną ocenę realizacji strategii i planu działania oraz przekaze wyniki tej oceny Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, gdy tylko będą one dostępne, nie później jednak niż do dnia 31 marca 2025 r. Na podstawie tych wyników, zorganizuje na forum HDG dyskusje, które będą stanowić podstawę do określenia przyszłego rozwoju polityki UE w zakresie narkotyków i kolejnego cyklu strategii UE w dziedzinie narkotyków i planu działania UE w zakresie narkotyków, które zostaną zatwierdzone przez Radę.</p>	2024	Komisja Europejska EMCDDA Europol Państwa członkowskie Rada UE EEAS
<p>Działanie 78 Państwa członkowskie będą regularnie lub na bieżąco przeprowadzać oparte na dowodach oceny polityk i interwencji oraz dzielić się z partnerami UE ustaleniami i metodami.</p>	2021-2024	Państwa członkowskie Rada UE Komisja Europejska EMCDDA Europol
<p>Działanie 79 Przydzielanie – z międzysektorowych źródeł finansowania – odpowiednich i ukierunkowanych zasobów (zapewnianych przez UE i jej państwa członkowskie) na realizację strategii i planu działania zarówno na szczeblu unijnym, jak i krajowym.</p>	2021–2025	Komisja Europejska Państwa członkowskie Rada UE EEAS
<p>Działanie 80 Przegląd mandatu EMCDDA w następstwie oceny przeprowadzonej w 2019 r. ⁽¹⁾ w celu zapewnienia, aby agencja ta odgrywała bardziej zdecydowaną rolę w stawianiu czoła obecnym i przyszłym wyzwaniom w kontekście zjawiska narkotyków. Ponowne określenie obowiązków i funkcjonowania sieci krajowych punktów centralnych REITOX poprzez odpowiednie zwiększenie jej roli.</p>	2021–2025	Komisja Europejska EMCDDA Państwa członkowskie Rada UE
<p>Działanie 81 Ułatwianie synergii i komplementarności między politykami UE i państw członkowskich w zakresie narkotyków, a także między działaniami instytucji UE i innych organów związanymi z narkotykami, a także koordynacji z odpowiednimi podmiotami międzynarodowymi.</p>	2021–2025	Komisja Europejska EEAS Państwa członkowskie Rada UE

Działanie	Harmonogram	Strona odpowiedzialna za realizację
<p>Działanie 82 Prezydencja Rady będzie informować HDG, będącą głównym organem koordynującym w zakresie polityki w dziedzinie narkotyków, o działaniach związanych z problematyką narkotykową prowadzonych przez inne organy przygotowawcze Rady, takie jak Stały Komitet Współpracy Operacyjnej w zakresie Bezpieczeństwa Wewnętrznego (COSI) i Grupa Robocza ds. Zdrowia Publicznego, a także inne odpowiednie organy przygotowawcze Rady, w tym w obszarze ceł, kwestii sądowniczych i karnych, egzekwowania prawa, spraw społecznych, rolnictwa i stosunków zewnętrznych, przy wsparciu ze strony ESDZ w tych obszarach, w których przewodniczą. Komisja, ESDZ i państwa członkowskie mają proaktywnie informować wszystkich partnerów w HDG o wydarzeniach, w których uczestniczą, związanych z problematyką narkotykową.</p>	2021–2025	Państwa członkowskie Rada UE Komisja Europejska EEAS
<p>Działanie 83 Państwa członkowskie będą działać na rzecz skutecznych systemów współpracy między polityką w zakresie narkotyków a innymi stosownymi politykami, w tym w dziedzinie egzekwowania prawa / bezpieczeństwa i polityki zdrowotnej / społecznej, z udziałem odpowiednich zainteresowanych stron w różnych obszarach.</p>	2021–2025	Państwa członkowskie Rada UE Komisja Europejska
<p>Działanie 84 UE i jej państwa członkowskie będą promować podejście UE do polityki w zakresie narkotyków, w szczególności gdy działają na arenie międzynarodowej, przemawiając jednym głosem.</p>	2021–2025	Państwa członkowskie Rada UE Komisja Europejska EEAS
<p>Działanie 85 Promowanie i wzmocnienie dialogu ze społeczeństwem obywatelskim i jego zaangażowania we wdrażanie, ocenę i wnoszenie wkładu w rozwój polityki w zakresie narkotyków na szczeblu państw członkowskich, UE i międzynarodowym.</p>	2021–2025	Państwa członkowskie Rada UE Komisja Europejska EEAS

(¹) Aby uzyskać więcej informacji, zob. Narkotyki i narkomania – rozszerzenie uprawnień Europejskiego Centrum Monitorowania: <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12432-Revision-of-the-mandate-of-the-European-Monitoring-Centre-for-Drugs-and-Drug-Addiction>.

ZAŁĄCZNIK I

Ogólne wskaźniki planu działania UE w zakresie narkotyków na lata 2021–2025 ⁽¹⁾

- 1) **Rozwój sytuacji w zakresie działań ukierunkowanych na zorganizowane grupy przestępcze wysokiego ryzyka:** wskaźnik oparty na sprawozdaniach ze spraw i dostępnych informacjach statystycznych na temat operacji mających na celu rozbić zorganizowanych grup przestępczych wysokiego ryzyka działających w UE, w tym przegląd głównych operacji odzyskiwania mienia i dochodzeń finansowych oraz ważniejszych wydarzeń w ramach współpracy transgranicznej. (Źródła: Europol, Komisja Europejska, państwa członkowskie, EMCDDA)
- 2) **Tendencje w zakresie związanej z narkotykami przestępczości zorganizowanej, korupcji, zastraszania i przemoc gangów:** wskaźnik oparty na podsumowaniu dostępnych ustrukturyzowanych źródeł danych gromadzonych przy zastosowaniu wspólnej metodyki, sprawozdań z poszczególnych przypadków i opinii ekspertów. (Źródła: Europol, EMCDDA, państwa członkowskie, Komisja Europejska)
- 3) **Tabela wskaźników rynków narkotykowych:** Tendencje rynkowe według poziomu rynku wyrażone za pomocą: liczby i ilości skonfiskowanych nielegalnych narkotyków; liczby zajętych laboratoriów produkujących narkotyki; liczby przestępstw związanych z produkcją narkotyków, cen narkotyków oraz czystości/dawki (w miarę możliwości na poziomie rynku); danych pochodzących z innych odpowiednich źródeł informacji mających znaczenie dla zrozumienia różnic w dostępności, zawartości i formie narkotyków, na różnych poziomach rynku narkotykowego, jeżeli są one dostępne; tendencji w zakresie dostępności i stosowania prekursorów i innych substancji chemicznych potrzebnych do produkcji narkotyków; tendencji i rozwoju w zakresie stosowania kryptorynku i innych środków wspomagających cyfrowo w sprzedaży narkotyków. (Źródła: EMCDDA, Europol, Komisja Europejska, państwa członkowskie)
- 4) **Wpływ na społeczność:** wskaźnik mierzący – za pomocą dwóch analiz Eurobarometru (2021 i 2025) oraz, jeżeli są dostępne, innych odpowiednich krajowych lub unijnych źródeł danych – postrzeganie wpływu dostępności narkotyków i działania rynków narkotykowych na zdrowie publiczne, ochronę i bezpieczeństwo społeczności, w tym przemoc i zastraszanie związane z narkotykami. (Źródła: Komisja Europejska, państwa członkowskie)
- 5) **Tabela wskaźników zdrowotnych:** Sprawozdawczość na szczeblu UE na temat wpływu używania narkotyków na zdrowie. Tendencje w zakresie chorobowości i śmiertelności związanej z narkotykami. Dostarczenie podsumowującej analizy dostępnych danych pochodzących zarówno ze znanych, jak i powstających źródeł dotyczących: tendencji w zakresie przypadków nagłych zgłoszeń do szpitala związanych z narkotykami, zgonów związanych z narkotykami, chorób zakaźnych i powiązanych problemów zdrowotnych, w tym używania narkotyków drogą iniekcji oraz innych wysoce ryzykownych sposobów używania narkotyków, a także problemów ze zdrowiem psychicznym związanych z używaniem narkotyków, jeżeli dostępne są dane. (Źródła: EMCDDA, państwa członkowskie)
- 6) **Częstość występowania i wzorce używania narkotyków:** wskaźnik tendencji wynikających z sondaży prowadzonych wśród osób, które używały narkotyków (ostatnio lub kiedykolwiek), oraz z sondaży wśród młodzieży i w szkołach na temat używania narkotyków (w ostatnim roku i kiedykolwiek) i wieku pierwszego użycia narkotyków, a także informacje na temat częstości występowania i wzorców używania narkotyków pochodzące, w miarę dostępności, z innych ważnych grup ludności. (Źródła: EMCDDA, ESPAD, HBSC, państwa członkowskie)
- 7) **Tabela dotycząca redukcji szkód:** wskaźnik środków dostępności zapobiegania opartego na dowodach, leczenia, usług w zakresie redukcji szkód i dostępności środków alternatywnych do sankcji karnych ⁽²⁾ dla przestępców używających narkotyków. Dostępność i zakres leczenia poprzez leczenie agonistami receptorów opioidowych, dostępność programów wymiany igieł i strzykawek oraz zakres badań na obecność HCV, HIV i HBV i leczenia osób przyjmujących narkotyki drogą iniekcji. (Źródła: EMCDDA, państwa członkowskie)

⁽¹⁾ Wskaźniki te zostaną opracowane na podstawie statystycznych i innych zwyczajowych źródeł informacji zbieranych w ramach bieżących działań polegających na monitorowaniu używania narkotyków w Europie i reagowania w tym zakresie; stanowią one najbardziej kompleksowy zestaw zasobów na szczeblu UE służący wspieraniu monitorowania i oceny strategii UE w dziedzinie narkotyków na lata 2021–2025 i planu działania UE w zakresie narkotyków na lata 2021–2025. Wykorzystywane będą najaktualniejsze dostępne informacje, jednak dostępne dane niekoniecznie będą bezpośrednio odpowiadać okresowi 2021–2025. Mimo że w miarę możliwości używane będą zwyczajowe źródła informacji, w przypadku zgłaszania niektórych wskaźników wymienionych poniżej konieczne może być gromadzenie dodatkowych danych. W związku z tym wspierają one kompleksową ewaluację i ułatwiają ocenę skuteczności, wydajności, przydatności, spójności i unijnej wartości dodanej strategii i jej planu działania.

⁽²⁾ Termin „środki alternatywne do sankcji karnych” może, zgodnie z krajowym ustawodawstwem państw członkowskich, odnosić się również do środków alternatywnych, które są stosowane zamiast lub obok tradycyjnych środków karnych wobec przestępców używających narkotyków (zob. konkluzje Rady: Propagowanie stosowania środków alternatywnych do sankcji karnych wobec przestępców używających środków odurzających, 8 marca 2018 r.).

- 8) **Tendencje i rozwój sytuacji w zakresie nowych substancji psychoaktywnych:** wskaźnik pochodzący z systemu wczesnego ostrzegania w sprawie pojawiania się nowych substancji psychoaktywnych i szkód przez nie powodowanych, wyprowadzany ze sprawozdań dla działań w zakresie systemu wczesnego ostrzegania i oceny ryzyka dotyczących nowych substancji psychoaktywnych. (Źródła: EMCDDA, Europol, państwa członkowskie, Komisja Europejska)
 - 9) **Tabela dotycząca nowych zagrożeń:** wskaźnik uwypuklający potencjalne pojawiające się zagrożenia w oparciu o triangulację danych z bardziej aktualnych i perspektywicznych źródeł (o ile są dostępne), w tym na przykład poziomy ilości narkotyków spożywanych w społeczności/miastach wynikające z analizy ścieków, sondaży internetowych, sprawozdawczości kryminalistycznej, toksykologicznej itp (Źródła: EMCDDA, państwa członkowskie)
 - 10) **Reagowanie na używanie narkotyków w zakładach karnych:** wskaźnik dostępności i zakresu reagowania w kwestii używania narkotyków w zakładach karnych, w tym ocena zasięgu kompleksowego i wyważonego podejścia do reagowania na używanie narkotyków w zakładach karnych. (Źródła: EMCDDA, państwa członkowskie)
 - 11) **Realizacja zobowiązań w zakresie celów zrównoważonego rozwoju:** wskaźnik postępów poczynionych w zakresie celów zrównoważonego rozwoju określonych w agendzie na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 (sprawozdanie Eurostatu na temat postępów w realizacji celów zrównoważonego rozwoju mających znaczenie dla kwestii związanych z narkotykami). (Źródła: Eurostat, Komisja Europejska)
-

ZAŁĄCZNIK II

Wykaz skrótów

AIDS	Zespół nabytego niedoboru odporności
CEPOL	Agencja Unii Europejskiej ds. Szkolenia w Dziedzinie Ścigania
COSI	Rada Unii Europejskiej – Stały Komitet Współpracy Operacyjnej w zakresie Bezpieczeństwa Wewnętrznego
COVID-19	Choroba koronawirusowa z 2019 r.
EDPQ	Europejskie standardy jakości profilaktyki w dziedzinie narkotyków
EMCDDA	Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii
EMPACT	Europejska multidyscyplinarna platforma przeciwko zagrożeniom przestępcstwami
ESDZ	Europejska Służba Działań Zewnętrznych
ESPAD	Europejski program badań ankietowych w szkołach na temat używania alkoholu i narkotyków
ESZP	Europejska sieć prewencji kryminalnej
EU SOCTA	Unijna ocena zagrożenia poważną i zorganizowaną przestępczością
EUPC	Europejski program zapobiegania
UROJUST	Agencja Unii Europejskiej ds. Współpracy Wymiarów Sprawiedliwości w Sprawach Karnych
EUROPOL	Agencja Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Ścigania
EUROSTAT	Urząd Statystyczny Unii Europejskiej
FIU	Jednostka analityki finansowej
FRONTEX	Europejska Agencja Straży Granicznej i Przybrzeżnej
HBSC	Badania ankietowe nad zachowaniami zdrowotnymi młodzieży szkolnej
HBV	Wirus wirusowego zapalenia wątroby typu B
HCV	Wirus wirusowego zapalenia wątroby typu C
HDG	Rada Unii Europejskiej – Horyzontalna Grupa Robocza ds. Narkotyków
HIV	Ludzki wirus niedoboru odporności
INCB	Międzynarodowy Organ Kontroli Środków Odurzających
MAOC-N	Morskie Centrum Analiz i Operacji ds. Zwalczania Narkotyków
NPS	Nowe substancje psychoaktywne
OECD	Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju
OECD-DAC	Komitet Pomocy Rozwojowej OECD
ONZ	Organizacja Narodów Zjednoczonych
REITOX	Europejska sieć informacji o narkotykach i narkomanii
SDG	Cele zrównoważonego rozwoju
SIENA	Aplikacja sieci bezpiecznej wymiany informacji

SOCTA	Ocena zagrożenia poważną i zorganizowaną przestępczością
UE	Unia Europejska
UNAIDS	Sojusz Agend Narodów Zjednoczonych ds. HIV/AIDS
UNGASS	Sesja nadzwyczajna Zgromadzenia Ogólnego Narodów Zjednoczonych
UNODC	Biuro Narodów Zjednoczonych ds. Narkotyków i Przestępczości
WHO	Światowa Organizacja Zdrowia
WSiSW	Wymiar sprawiedliwości i sprawy wewnętrzne